

Børne- og kulturdirektøren:

Kom nu på banen og begynd at udfordre!

Af Else Fergo

Flemming Olsen, direktør for Børne- og kulturområdet i Herlev Kommune og medlem af MDI's Advisory Board, efterlyser helt nye bud på fremtidens dagtilbud fra de selvejende - hvor forældrene skal mere i spil

"Dagtilbudsområdet spiller en helt utrolig stor rolle. Vi har en samfundskultur, hvor stort set alle børn fra de er 1 år, og frem til de skal i skole, er i et kommunalt dagtilbud hvad enten det er dagpleje, kommunal eller selvejende daginstitution. Samtidigt ved man, at det har afgørende betydning for børns udvikling, hvordan de bliver stimuleret de første leveår". Når Flemming Olsen kigger på daginstitutioner i dag, kigger han ind i fremtiden. Alle de strukturer der findes eller ændres lige nu, er med til at forme borgere og samfund mange år frem - et ansvar som han deler med politikere, pædagoger, ledere og forældre: *"Dagtilbud er - sammen med folkeskolen - vores største kulturskabende institutioner"*, understreger han.

Derfor er det en kæmpe udfordring, at en stram økonomisk virkelighed skærer i ressourcerne. Men når man skærer i noget, kommer man ind til benet. Hvad er det for en kultur vi har i Danmark? Hvad er umisteligt for os? Kan det tænkes, at netop dét, som vi vil redde, er lige præcis dét, som vil redde os?

Social sammenhængskraft giver succes senere i livet

Vi danskere definerer i høj grad os selv som et bevidst og socialt ansvarligt folk. Som mennesker med en stor grad af solidaritet, empati og hjælpsomhed. Det udtrykker sig i vores holdninger og i vores samfundsstruktur, gennem det verdensberømte sociale sikkerhedsnet, betalt af et af verdens højeste skattetryk. Villigheden til at betale prisen for at alle kan have tryghed, er et varemærke for os. Vi tager ansvar og hjælper hinanden. Til trods for den høje regning, dukker danskerne år efter år op i toppen af listen over verdens lykkeligste folk.

"Den sociale sammenhængskraft i Danmark er utrolig vigtig", fortæller Flemming Olsen; *"Og den er en væsentlig grund til, at vi trods alt klarer os meget godt internationalt i den økonomiske konkurrence. Den understøtter børn i at vokse op til at blive voksne, som ude på arbejdsmarkedet kan bruge deres sociale kompetencer til at begå sig bedre"*. Denne opmærksomhed rettet mod andre, opbygges helt tilbage fra at have set mor og far blande sig, engagere sig og hjælpe til. Aktiviteter, som er med til at skabe en

fællesskabsramme for børn og familier i lokalsamfund, og en værdi som er blevet mere aktuell end nogensinde i en tid præget af udfordringer.

"Vi er nødt til at tænke anderledes. Vi er nødt til at være åbne overfor nye ideer. For vi kan ikke fortsætte med at skabe rammer for daginstitutionerne på den måde, vi har gjort indtil nu. Det er ikke økonomisk muligt. Her er det helt oplagt at tænke: Hvordan kan vi benytte det kæmpe potentiale, der ligger omkring institutionen hos forældrene? At få det til at spille sammen med det professionelle dagtilbud. Det synes jeg er et område, hvor netop de selvejende daginstitutioner kunne komme på banen og udvikle gode eksempler. Jeg tror i virkeligheden, den selvejende institution formår at gøre det anderledes end den kommunale, fordi den i mange tilfælde har forældre, som bevidst har tilvalgt en selvejende institution."

"Jeg har helt klart en forventning til, at de selvejende institutioner fortsat vil være innovatører i forhold til dagtilbud "

Kravene er ens for kommunale og selvejende institutioner

At netop de selvejende har en særlig direkte linje til forældrene, er et stærkt kort på hånden, og et som gør dem ekstra interessante for kommunerne. For frivillighed og opbakning er modvægt til et syn på velfærd, der nogle steder er gået fra at være noget, man gerne betaler for, til noget, man betaler sig fra. I en presset hverdag risikerer velfærdsinstitutionerne at glide ind på en slags varehylde for forbrugersamfundets fortravlede borgere. Men børns udvikling og hverdag må aldrig betragtes som en færdigret til indkøbskurven. **"Et dagtilbud er et fællesskab hvor de ansatte, ledelsen, børnene og deres forældre sammen, og på hver deres måde, skal bidrage til at børn er i udvikling og læring"**, mener Flemming Olsen, som også lægger vægt på den synlige kvalitet.

"Det der sker i dagtilbud, er ikke traditionel undervisning, men læring og udvikling omkring centrale ting som fx børns sprog, sociale og personlige kompetencer og nysgerrighed i forhold til at bruge kunst og kultur i samspil med leg. Så leg og læring er to sider af samme sag. Her er det vigtigt at sige, at vi har præcis de samme forventninger til de selvejende institutioner som til de kommunale. Der er den samme opgave, der skal løftes, men det kan godt være, at den bliver løftet lidt forskelligt. Det er også en af grundene til at have selvejet – som en vigtig byggesten i dagtilbudskulturen og noget, der på forskellig vis har udfordret det kommunale system - skabt nye løsninger. Jeg har helt klart en forventning til, at de selvejende institutioner fortsat vil være innovatører i forhold til dagtilbud".

De selvejende har hjemmebanefordel på frivillighed og engagement, men samtidig er der også nogle støvede roller, som skal skiftes ud. Den anonyme selvejende institution, der har nok i sig selv, får svære vilkår på fremtidens bane. **"Den tid, hvor man kunne lukke sig om sig selv, er forbi"**, understreger Flemming Olsen: **"Børn, der går i en selvejende institution, er også en del af et kommunalt tilbud, så de og deres forældre skal kunne stole på, at kvaliteten er den samme som i den kommunale. Kan den selvejende institution ikke levere eller synliggøre det, så mister den sin berettigelse, og så forsvinder den på et eller andet tidspunkt"**.

Kompetencer i institutionen skal bygge bro til skolen

Kvalitet- og udviklingskravet peger på ledelsesmæssig og pædagogisk kompetence, især som brobygning fra daginstitution til skole. Fremtidens daginstitutioner indgår i en større sammenhæng: **"Den måde man som institution vælger at organisere sig på, skal understøtte personalet i disse processer. Man skal også sikre, at institutionen har et beredskab i forhold til at kunne arbejde med socialt udsatte børn og familier. At etablere strukturer for et tæt samarbejde med socialrådgiver og psykolog, så man har den nødvendige ekspertise til at håndtere særlige behov - og inddrage forældrene"**.

"Hvordan kan vi benytte det kæmpe potentiale, der ligger omkring institutionen hos forældrene?"

Men hvordan vil de selvejende daginstitutioner så træde ind i den komplekse nye verden, der ligger forude i et mere forbundet samfund? Spørger Flemming Olsen, idet han tilføjer:

"Hatten af for, at MDI som paraplyorganisation går ind og faciliterer et projekt (MDI's finanslovsprojekt 'Det gode børneliv' med netværk og uddannelse for selvejende daginstitutioner) der gør os klogere på, hvordan vi håndterer denne kompleksitet. Vi siger ikke, at én organisationsstruktur er bedre end en anden - netværk kan være en rigtig løsning. Det afgørende er, at sætte sit ledelsesmæssige hold og sin opbakning i forhold til de udfordringer, man har. Ikke alle selvejende institutioner tager den udfordring op.

I ønskescenariet er de selvejende daginstitutioner med på frontlinjen, når der kastes med nye ideer og nye forstyrrelser mod fortidens faldefærdige strukturer, og måske kan de selvejende kaste både højere og længere? **"Kom nu på banen og begynd at udfordre!"** opfordrer Flemming Olsen, og læner sig frem for at levere sit skub med en god portion tiltro: **"For I har en mulighed for at gøre noget, som måske er mere tungt i det kommunale system!"**